POLITISK KRONIK

UDLANDET

Juli 1966

1. – Præsident de Gaulle afslutter et 10 dages besøg i Sovjetunionen, hvor han foruden Moskva besøger Novosibirsk, Leningrad, Kiev og Volgograd. I en fælles erklæring underskrevet af de Gaulle og præsident Podgorny er aftalt regelmæssige rådslagninger og oprettelse af en direkte kommunikationslinie mellem Kreml og Elyséet samt et genbesøg af Brezjnev, Kosygin og Podgorny i Frankrig.

Den jugoslaviske vicepræsident Alexander Rankovic træder tilbage efter skarpe angreb af præsident Tito på sikkerhedstjenestens virksomhed, for hvilken Rankovic er ansvarlig; han nedlægger også posten som sekretær i det kommunistiske partis centralkomité. – 14. Forbundsforsamlingen vælger fhv. udenrigsminister Popovic til vicepræsident.

Pekingregeringen nedlægger energisk protest mod de amerikanske luftangreb mod mål i nærheden af Hanoi og Haiphong (se 29/6) og erklærer, at den imperialistiske aggression mod Vietnam hermed har nået et så alvorligt stadium, at alle bånd og indskrænkninger i Kinas hjælp bortfalder. – 7. Indiens premierminister Indira Ghandi opfordrer Storbritannien og Sovjetunionen til at indkalde Indokinakonferencen i Geneve for at gøre en ende på krigen i Vietnam; hun kræver øjeblikkelig standsning af luftangrebene og tilbagetrækning af alle fremmede tropper. – Under et besøg i London udtaler Australiens premierminister Harold Holt i anledning af den britiske regerings afstandtagen fra de amerikanske luftangreb, at de europæiske nationer ved deres holdning i Vietnamkonflikten svigter deres solidaritetspligt. Også den britiske forsvarpolitik øst for Suez skader Australiens interesser. – 9. Sovjetunionen protesterer i en note til den amerikanske regering mod luftangrebene på havnen i Haiphong, hvorved russiske skibe bringes i fare. – Folkerepublikken Kinas ministerpræsident Chou En-lai erklærer, at Indira Ghandis forslag om indkaldelse af Indokinakonferencen kun har til formål at undergrave det vietnamesiske folks kampvilje; uden en fuldstændig tilbagetrækning af de amerikanske tropper kan der ikke være tale om indkaldelse. – 16. Indira Ghandi udtaler efter sin hjemkomst fra et besøg i Moskva, at hun ikke ser nogen mulighed for en indkaldelse af Indokinakonferencen, før de amerikanske luftangreb på Nord Vietnam er indstillet. Moskva har afslået indkaldelse, med mindre Hanoi er indforstået dermed. – 17. Præsident Ho Chi Minh dekreterer delvis mobilisering i Nord Vietnam. – Udenrigsminister Dean Rusk erklærer i anledning af meddelelser om, at Nord Vietnam har til hensigt at behandle fangne amerikanske flyvere som krigsforbrydere, at den amerikanske regering vil betragte noget sådant som en overordentlig alvorlig udvikling. – 20. Den sydvietnamesiske regering erklærer, at den er rede til at anmode om tilbagetrækning af allierede tropper fra Syd Vietnam, når de nordvietnamesiske tropper er trukket tilbage fra Syd Vietnam, når den nationale befrielsesfront er opløst og oprøret indstillet, og når der er sikker-

hed for, at Indokinaoverenskomsten i Genève vil blive gennemført og respekteret. – 25. Ministerpræsident Nguyen Cao Ky kræver i et interview i US News and World Report indmarch af de amerikanske og sydvietnamesiske tropper i Nord Vietnam; ellers kan krigen ikke vindes. – Præsident Ho Chi Minh erklærer, at der ikke er planlagt processer mod fangne amerikanske flyvere; krigsfangerne bliver behandlet humant. – 30. Amerikanske flyvemaskiner angriber troppesamlinger og militære anlæg i den demilitariserede zone mellem Nord og Syd Vietnam.

Den nyvalgte præsident i Den dominikanske Republik, Joaquin Balaguer (se 1/6) tiltræder sit embede og danner regering med Gilberto Herrera Baez som udenrigsminister.

I Guatemala overtager Julio Cesar Mendez Montenegro (se 10/5) præsidentposten og udnævner en ny regering med Emilio Arcules som udenrigsminister.

2. – Den franske regering meddeler, at det første kernevåbenforsøg i en planlagt serie er gennemført på atollen Mururoa i Stillehavet. Forsvarsminister Pierre Messmer udtaler, at Frankrig i 1969 vil have kernevåbenbærende raketter. – 12. Messmer oplyser, at forsøgrækken i Stillehavet vil omfatte i alt 6 eksplosioner; i 1968 vil Frankrig kunne foretage forsøg med en brintbombe, og i 1970 vil brintbomben indgå i det franske forsvar, idet den første franske atomubåd vil være klar. – 19. Ved det andet forsøg på Mururoa nedkastes bomben fra en flyvemaskine af typen Mirage-IV i 12.000 m højde.

Udenrigsminister Michael Stewart udtaler efter en samtale med Malaysias fungerende premierminister Tun Abdul Razak, at de britiske tropper i Borneo vil blive trukket tilbage, når Bangkokaftalerne mellem Malaysia og Indonesien (se 1/6) er blevet ratificeret.

3. – Den britiske minister for teknologi Frank Cousins træder tilbage p. gr. af uenighed med regeringen om pris- og lønpolitikken og vender tilbage til posten som generalsekretær i landets største fagforbund, transport- og arbejdsmandsforbundet. Til ny minister for teknologi udnævnes generalpostmester Anthony Wegwood Benn, og regeringens hidtidige første indpisker, Edward Short, bliver generalpostmester. – 20. Premierminister Harold Wilson giver underhuset meddelelse om en række stabiliseringsforanstaltninger, herunder indkomst-, pris- og dividendestop; hvis forhandlingerne med forbundsrepublikken Tyskland om valutaudgifterne til de britiske styrker i Tyskland ikke fører til et resultat, vil den britiske Rhinhær blive væsentlig indskrænket. – 21. Finansminister Callaghan forhandler i Bonn med forbundsfinansminister Dahlgrün, og der opnås enighed om, at en kommission inden udgangen af september skal afgive rapport om udligning af valutaudgifterne til de britiske styrker efter 31/3 1967, da den nugældende overenskomst udløber. – 29. offentliggøres en hvidbog, Prices and Incomes Standstill, med regeringens forslag om gennemførelse af indkomst- og prisstop i 6 måneder, efterfulgt af yderligere 6 måneder med stærk tilbageholdenhed m. h. t. indkomst- og prisstigninger.

Ved præsidentvalget i Bolivia får den revolutionære fronts kandidat, general René Barrientos Ortuño (se 17/5 1965), 455.000 af 745.000 afgivne stemmer og er dermed valgt.

4. – På en forfatningskonference i London er der opnået enighed om, at Barbados 30/11 bliver uafhængig stat inden for det britiske Commonwealth.

5. – I Indonesien beslutter den provisoriske folkekongres under forsæde af general Abdul Haris Nasution at fratage præsident Sukarno titlen præsident for livstid. Sukarno bøjer sig for beslutningen og lover at give kongressen en redegørelse for de begivenheder, der førte til det mislykkede kup i efteråret 1965 (se 1/10 1965). General Suharto vælges til fungerende vicepræsident. I en udenrigspolitisk erklæring

fastslår kongressen, at der tilstræbes bilæggelse af konflikten med Malaysia (se 1/6), blokfrihed, forbud mod forsøg med kernevåben og genindtræden i FN. – 25. Den indonesiske regering omdannes. I spidsen står et præsidium på 5 medlemmer, der samtidig fungerer som ressortministre: general Suharto, forsvarsminister og øverstbefalende, Adam Malik, udenrigsminister, sultan Hamengku Buwono, økonomiminister, Idham Chalid, socialminister, og Sanusi Hardjadinata, industri- og udviklingsminister. De 3 førstnævnte dannede også kernen i den foregående regering. To medlemmer af det gamle præsidium (se 11/3), vicepremierminister Johannes Leimena og Ruslan Abdulgani, der er blevet stærkt kritiseret af studenterbevægelsen for at være præsident Sukarnos kreaturer, er ikke medlemmer af den nye regering. General Suharto, der er formand for præsidiet, meddeler, at præsident Sukarno ikke længere har titlen premierminister. I alt omfatter regeringen 29 porteføljer og 27 ministre, hvoraf 12 er militære. – 28. Ved indsættelsen af general Suhartos nye regering erklærer præsident Sukarno, at konfrontationen med Malaysia vil fortsætte, og påstår, at han stadig er premierminister. – 29. En talsmand for regeringen erklærer, at Sukarnos tale må stå helt for hans egen regning.

I Saigon afholdes konstituerende møde i hærens og folkets råd, der består af 60 civile og 20 officerer.

I Argentina udnævner præsident Onganía Nicanor Mendez til udenrigsminister og Enrique Martinez Paz til indenrigsminister.

6. – Malawi bliver republik inden for det britiske Commonwealth med premierminister dr. Hastings Banda som præsident.

8. – Tronfølgeren i Burundi, den 19-årige Charles Ndinzeye, søn af Mwami (kong) Mwambutsa IV, tager magten, afskediger regeringen under Leopold Biha og suspenderer forfatningen. Han begrunder dette skridt med faderens fortsatte fraværelse fra landet og nødvendigheden af en fast ledelse. – 11. Michel Michombero udnævnes til premierminister.

10. – Ved landdagsvalget i Nordrhein-Westfalen, den folkerigeste af Den tyske Forbundsrepubliks 11 Länder, opnår Socialdemokratiet en meget betydelig fremgang på de kristelige demokraters bekostning. Partistillingen i den nye landdag er: SPD 99 (hidtil 90), CDU 86 (96) og FPD 15 (14). – 25. Landdagen i Nordrhein-Westfalen genvælger med 100 stemmer (CDU og FPD) Franz Meyers (CDU) som ministerpræsident. SPD's kandidat får 99 stemmer, og 1 FPD stemmer ikke. Den nye regering bliver ligesom den foregående en koalitionsregering af CDU og FPD.

Folkerepublikken Kinas viceministerpræsident og udenrigsminister Chen Yi retter skarpe angreb mod Sovjetunionen, som han beskylder for at spille under dække med den amerikanske regering i Vietnam.

14. – Ved et suppleringsvalg i Carmarthen vinder det walisiske nationalistparti Plaid Cymru's kandidat Gwynfor Evans kredsen fra arbejderpartiet. Ved valget i marts havde Lady Megan Lloyd George, der senere er død, 9000 flere stemmer end nr. 2, den liberale kandidat.

18. – Den internationale domstol i Haag afviser med 8 stemmer mod 7 Æthiopiens og Liberias klage over Sydafrikas administration af Sydvestafrika. De to lande anmodede i 1960 domstolen om at afgøre, hvorvidt folkeforbundsmandatet over Sydvestafrika stadig var i kraft og, i bekræftende fald, om Sydafrika havde krænket mandatet ved at indføre apartheid og faktisk indlemmet Sydvestafrika. Domstolen erklærer, uden at gå ind på klagens indhold, at klagen må afvises, fordi de to lande ikke har godtgjort, at de har nogen juridisk ret til at blande sig i Sydvestafrikas administration.

18.–21. – De amerikanske astronauter John Young og Michael Collins foretager under en rumflyvning med »Gemini 10« en række komplicerede manøvrer.

22. – Præsident Nasser erklærer, at han under de foreliggende omstændigheder ikke vil deltage i en arabisk topkonference. – 24. Efter forhandlinger i Cairo med præsident Nasser udtaler Iraks ministerpræsident Abdel Rahman Bazzaz, at Irak og Den forenede arabiske Republik går ind for udsættelse af topkonferencen. – 31. Den saudiarabiske udenrigsminister erklærer, at Saudiarabien, hvis topkonferencen udsættes, ser sig nødsaget til at give afkald på deltagelse i Den arabiske Ligas udenrigsministermøder og i det interarabiske forsvarsråd.

24. – EEC's ministerråd enes om den endelige udformning af den fælles landbrugspolitik. Herefter bliver fra 1/7 1968 EEC's lande ét markedsområde for landbrugsvarer, med fælles priser og fælles markedsarrangementer, samtidig med at toldunionen for industriprodukter træder i kraft. – 26. enes rådet om EEC's tilbud i Kennedyrunden vedrørende landbrugsprodukter.

25. – Sudans premierminister Muhammad Ahmad Mahgoub indgiver efter et mistillidsvotum i den konstituerende forsamling sin afskedsbegæring, og præsidenten for statsrådet Ismail al-Azhari anmoder Sadiq el Mahdi om at danne ny regering. Denne er formand for Umma-partiet, som også Mahgoub tilhører, men partiet har i nogen tid forsøgt at få Mahgoub erstattet med partiets formand.

27. – Den belgiske politiker Paul-Henri Spaak (s.) meddeler, at han nedlægger sit parlamentsmandat og forlader det politiske liv. Spaak har to gange været regeringschef og 6 gange udenrigsminister og var 1956–60 NATO's generalsekretær.

29. – Dele af hæren i Nigeria under officerer af Hausa-stammen i Nord Nigeria gør oprør, og præsident Johnson Aguiyi-Ironsi (se 15/1), der opholder sig i Vest Nigerias hovedstad Ibadan, falder i oprørernes hænder; det samme er tilfældet med Vest Nigerias guvernør, oberstløjtnant Faguiyi. Regeringen erklærer undtagelsestilstand i byerne Ibadan, Ikeja og Abeokuta. Bag oprøret ligger Hausa'ernes frygt for Ibo-stammens dominerende indlydelse i Ironsis enhedsstat (se 24/5). – 30. Repræsentanter for oprørerne forhandler med det øverste militære råd i lufthavnen ved Lagos.

31. – I Rom offentliggøres en fælles principerklæring, udarbejdet af repræsentanter for socialdemokratiet og Nenni-socialisterne, som efter at være godkendt på de to partiers kongresser i oktober skal danne grundlaget for en genforening. Af deputeretkammerets 630 mandater har socialisterne i øjeblikket 87 og socialdemokratiet 33, i senatet har de to partier henholdsvis 44 og 14 af i alt 320.

August 1966

1. – Pekingregeringen har udnævnt Yang Cheng-wu til generalstabschef for de væbnede styrker, og det meddeles samtidig, at hæren i den seneste tid er blevet udrenset for repræsentanter for bourgeoisiet. – 1.–12. Det kinesiske kommunistiske partis centralkomité holder møde. Der vedtages en resolution i 16 punkter om »den store proletariske kulturrevolution«. Centralkomiteen beskylder den sovjetiske partiledelse for at føre en politik, der går ud på at sikre det imperialistiske og kolonialistiske herredømme i den kapitalistiske verden og for at genindføre kapitalismen i

den socialistiske verden. – 18. Forsvarsminister Lin Piao forklarer »kulturrevolutionens« mål. Alle gamle ideer, den gamle kultur og klassesamfundets skikke og sædvaner skal udryddes. De flg. dage meldes om voldshandlinger af »den røde garde«, der kræver radikal gennemførelse af kulturrevolutionen. – 22. »Den røde garde« mishandler russiske og østtyske diplomater. Begge de to lande afleverer skarpe protestnoter 27/8 og 31/8. – 28. I en ledende artikel i det kinesiske kommunistiske partis centralorgan opfordres til ro og disciplin; målet skal nås gennem opdragelse og overtalelse. På lignende måde udtrykker forsvarsminister Lin Piao sig på et massemøde i Peking 31/8. – 31. Det russiske kommunistiske partis centralkomité kritiserer skarpt »kulturrevolutionen« i den kinesiske folkerepublik.

Hærens generalstabschef, den 31-årige oberstløjtnant Yakubu Gowon, meddeler, at han efter bortførelsen af general Aguiyi-Ironsi (se 29/7) har overtaget magten i Nigeria. – 4. Gowon meddeler, at oprørerne nu støtter regeringen. Han tager afstand fra afskaffelsen af forbundssystemet og erklærer, at fremtidig vil ingen forfatningsændring finde sted, uden at folket er spurgt. – 10. Fra Cotonou (Dahomey) meddeles, at general Ironsi blev dræbt af oprørerne kort efter, at han var faldet i deres hænder. – 31. Oberst Gowon ophæver dekretet af 24/5, der afskaffede forbundssystemet. En talsmand for militærregeringen bebuder indkaldelse af en konference af repræsentanter for Nigerias 4 regioner for at drøfte den fremtidige statsordning.

3. – Forsvarsminister Denis Healey oplyser i underhuset, at 10.000 mand britiske tropper vil blive trukket bort fra Borneo efter den definitive afslutning af Indonesiens konfrontationspolitik over for Malaysia. – 11. Vicepremierminister Tun Abdul Razak, Malaysia, og udenrigsminister Adam Malik, Indonesien, underskriver i Djakarta en overenskomst om normalisering af forholdet mellem de to lande og konfrontationens ophør (se 1/6). I overenskomsten erklærer Malaysia sig rede til at give befolkningen i Sabah og Sarawak lejlighed til så snart som muligt ved frie og demokratiske valg at bekræfte deres beslutning om deres status i Malaysia – 12. Malik og Razak meddeler efter samtaler i Kualu Lumpur, at indonesiske og malaysiske styrker i grænseområdet på Borneo i fællesskab vil operere mod de kommunistiske oprørere. – 13. Indonesiens parlament vedtager enstemmigt en beslutning om Indonesiens genindtræden i FN. – 17. Præsident Sukarno erklærer, at Indonesien først vil anerkende Malaysia, når der er afholdt valg i Sabah og Sarawak.

Nicaraguas præsident René Schick Gutiérrez afgår ved døden. Kongressen vælger enstemmigt vicepræsident Lorenzo Guerrero til præsident for den resterende del af valgperioden.

4. – Den arabiske Ligas generalsekretariat meddeler, at den til 5/9 indkaldte topkonference (se 22/7) i Algier er udsat på ubestemt tid. For udsættelsen stemte Syrien, Irak, Jemen, Marokko, Libyen og FAR, og også Sudan og Kuwait var indforstået med udsættelsen.

I Sudan har Sadiq el Mahdi (se 25/7) dannet ny regering bestående af medlemmer af Umma-partiet og den nationale union samt 2 uafhængige. Ibrahim el Mufti, den nationale union, er viceministerpræsident og udenrigsminister.

5. – Udenrigsminister Dean Rusk udtaler ønsket om, at den internationale kontrolkommission for Vietnam vil sørge for, at den demilitariserede zone mellem Nord og Syd Vietnam respekteres (se 1/7). – 6. Indonesiens, Thailands og Philippinernes udenrigsministre mødes i Bangkok og opfordrer alle asiatiske lande til at deltage i en konference om genoprettelse af freden i Vietnam. – 17. Thailands udenrigsminister meddeler, at Formosaregeringen og regeringen i Pakistan har afslået at deltage i fredskonferencen. Pakistan har også nægtet at viderebringe indbydelsen til Pekingregeringen. Hidtil har kun Japan støt-

tet de tre regeringers appel. – 20. Sovjetunionen forelægger den britiske regering udkast til en fælles erklæring, hvori amerikanske luftangreb og grænsekrænkelser i Cambodia fordømmes. – Præsident Johnson erklærer, at USA har tilbudt regeringen i Hanoi at standse luftangrebene mod Nord Vietnam, hvis afsendelsen af nordvietnamesiske tropper til Syd Vietnam ophører. – 22. En talsmand for regeringen i Nord Vietnam betegner forslaget om en asiatisk fredskonference som en farce.

6 – Iraks ministerpræsident Abdul Rahman el Bazzaz (se 13/4) træder tilbage. 9/8 danner generalmajor Naji Taleb ny regering med general Rajab Abdul Majid som viceministerpræsident og indenrigsminister. Den hidtidige udenrigsminister Adnan Pachachi og den hidtidige forsvarsminister generalmajor Shaker Mahmoud Shukri fortsætter i den nye regering. – 21. Mininsterpræsident Taleb erklærer, at regeringen fuldt ud vil gennemføre Bazzaz' program af 29/6 for løsning af det kurdiske spørgsmål.

Bolivias nyvalgte præsident René Barrientos Ortuño tiltræder sit embede og danner regering med Alberto Crespo Gutierrez som udenrigsminister.

7. – Columbias nye præsident Carlos Lleras Restrepo (se 1/5) tiltræder sit embede. I den nye regering er Michael Pastrana Borrero ministerpræsident og German Zea Herandez udenrigsminister.

8. – Premierminister Harold Wilson giver underhuset meddelelse om genoptagelsen af forberedende samtaler med en rhodesisk delegation; egentlige forhandlinger kan kun føres med en forfatningsmæssig rhodesisk regering. – 25. Den britiske regering meddeler, at de uofficielle forhandlinger i Salisbury om mulighederne for en løsning af Rhodesiakonflikten er blevet afbrudt, og at de britiske forhandlere er vendt hjem for at aflægge rapport. – 30. Præsident Kenneth Kaunda angriber skarpt Storbritanniens Rhodesiapolitik og erklærer, at han selv ikke vil deltage i den forestående Commonwealth-konference. Zambia vil blive repræsenteret ved sin udenrigsminister, der vil fremlægge forslag om løsning af Rhodesiakrisen; regeringen vil afvente modtagelsen af disse forslag og derefter tage beslutning om, hvorvidt Zambia fortsat vil tilhøre Commonwealth.

Ved præsidentvalget i Mauretanien genvælges Moktar Ould Daddah, der er eneste kandidat, for yderligere 5 år.

10. – Ved en omdannelse af den britiske regering (se 3/7) bliver økonomiminister George Brown udenrigsminister og udenrigsminister Michael Stewart økonomiminister. Boligminister Richard Crossman bliver leder af underhuset i stedet for Herbert Bowden, der bliver minister for Commonwealthanliggender i stedet for Arthur Bottomley. Denne blev minister for oversøisk udvikling. Den hidtidige indehaver af denne post, Anthony Greenwood, bliver boligminister.

15. – Fiat-koncernen og Sovjetregeringen slutter overenskomst om bygning af en automobilfabrik i Togliatti (tidligere Stavropol) med en produktionskapacitet af 600.000 biler om året.

17. – Præsident Sukarno udtaler på 21 års dagen for Indonesiens uafhængighed, at han nu som før er nationens sande fører, og at det »styrede demokratis« politik vil blive fortsat; han er besluttet på at fortsætte kampen mod imperialismen og reorganisere FN (se 3/8). – 25. En massedemonstration foran parlamentsbygningen protesterer mod Sukarnos krav på førerskabet, og Sukarno opfordres til at korrigere sine udtalelser.

21. – Den øverste domstol i Den forenede arabiske Republik dømmer 7 medlemmer af det muhammedanske broderskab til døden for mordplaner mod præsident Nasser; over 50 andre medlemmer idømmes hårde frihedsstraffe.

29. – I Kinshasa (tidligere Leopoldville) underskrives en sikkerhedsoverenskomst mellem Congo, Rwanda og Burundi.

September 1966

1. – Præsident de Gaulle opfordrer under sit besøg i Cambodia USA til at trække sine styrker ud af Vietnam som et første skridt hen imod en internationalt kontrolleret neutralisering af Indokina, den eneste vej ud af Vietnamkrigen, der kan udvikle sig til en katastrofe for verden, i hvilket tilfælde Frankrig ikke automatisk vil være at finde på USA's side. – 4. Viceudenrigsminister William Bundy svarer præsident de Gaulle, at Nord Vietnam må gøre det første skridt. – 5. Præsident Johnson udtaler, at USA vil fastsætte en dato for tilbagetrækningen af sine styrker i Vietnam, hvis nogen kan vise ham en dato for standsningen af aggressionen og infiltrationen fra Nord Vietnam. – 22. USA's ambassadør ved FN Arthur Goldberg erklærer på FN's generalforsamling, at USA er rede til at standse bombetogterne mod Nord Vietnam, så snart det har sikkerhed for, at dette skridt vil blive besvaret med tilsvarende og passende skridt fra Nord Vietnam. Han spørger derfor Hanoi: Vil Hanoi i så fald bringe sin egen militære aktivitet mod Syd Vietnam til ophør, og vil Hanoi gå med til en tidtabel for kontrolleret gradvis tilbagetrækning fra Syd Vietnam af alle fremmede styrker, fra Nord Vietnam såvel som fra USA og de andre lande, der hjælper Syd Vietnam? – 23. Udenrigsminister Gromyko afviser Goldbergs forslag og erklærer, at kun øjeblikkelig tilbagetrækning af alle de amerikanske styrker kan åbne vejen til fred. – 27. Præsident Johnson har accepteret en indbydelse til at deltage i en konference i Manila om en fredelig afgørelse af Vietnamkonflikten. Initiativet til konferencen er taget af Philippinerne, Syd Korea og Thailand. Australien, New Zealand og Syd Vietnam har også taget imod indbydelsen.

U Thant meddeler, at han ikke vil fortsætte i en ny periode som FN's generalsekretær.

6. – Sydafrikas premierminister Hendrik Verwoerd afgår ved døden, 64 år gammel, efter i parlamentet i Capetown at være blevet stukket ned af en parlamentsbetjent af græsk afstamning. Finansminister T. E. Dönges overtager midlertidig premierministerposten. – 13. Den 50-årige justitsminister B. J. Vorster aflægger ed som premierminister for præsident Swart, efter at det nationalistiske parti enstemmigt har valgt ham til leder af partiet og dermed udpeget ham som Verwoerds efterfølger. Forinden afstemningen har transportminister B. J. Schoeman trukket sin kandidatur tilbage.

7. – Fagforeningskongressen i Blackpool vedtager med 4,9 mod 3,8 mill. stemmer en udtalelse, der tilsiger fuld støtte til regeringens økonomiske politik. En udtalelse, der går imod lønstoppet og pris- og indkomstloven, forkastes med 5 mod 3,9 mill. stemmer. – 8. Kongressen opfordrer i en resolution USA til at standse luftangrebene mod Nord Vietnam.

9. – Rhodesias højesteret erklærer, at den nuværende regering er ulovlig, men i øjeblikket den eneste mulige effektive administration. Premierminister Ian Smith udtaler sin tilfredshed med kendelsen.

Syriens premierminister Yussif Zeayen meddeler, at et kupforsøg er blevet knust og lederne af det likvideret. – 11. Kupforsøgets leder, oberst Selim Hatoum, er ankommet til Jordan, hvor han har fået politisk asyl.

11. – Præsident Nasser rekonstruerer regeringen, idet han udnævner Sidky Soliman, tidligere minister for Assuandæmningen, til premierminister i stedet for Zakaria Mohieddin og afskediger Abdel Moneim al Kaissuny som vicepremierminister med finansielle og økonomiske anliggender som særligt område. Regeringsomdannelsen fortolkes som et skridt til venstre.

Til trods for Viet Congs forsøg på at forhindre valget af forfatningsgivende for-

samling i Syd Vietnam viser en ikke fuldstændig officiel opgørelse en stemmeprocent af 71,8. Uofficielt nævnes, at den endelige opgørelse vil vise, at ca. 75 pct. af vælgerne har deltaget i valget.

12. – Chefen for militærregeringen, generalløjtnant Yakubu Gowon, åbner i Lagos en konference af repræsentanter for Nigerias 4 regioner og forbundshovedstaden Lagos om landets fremtidige politiske struktur. Han nævner 4 muligheder: en forbundsstat med stærk centralregering, en forbundsstat med svag centralregering, en konføderation uden centralregering og et helt nyt system særligt for Nigeria.

14. – Fra Commonwealth-konferencen i London offentliggøres et kommuniqué om de forskellige synspunkter på spørgsmålet om løsning af Rhodesiakonflikten. Den britiske regering erklærer, at den ikke vil gå med til uafhængighed for Rhodesia, før flertalsstyre er indført, med mindre det kan vises, at den rhodesiske befolkning som helhed godkender det. De fleste regeringschefer har givet udtryk for den opfattelse, at magtanvendelse er nødvendig for at bringe Ian Smiths ulovlige styre til fald, andre deler den britiske regerings indvendinger mod at bruge magt. Den britiske regering er rede til med fuld støtte fra alle Commonwealth-repræsentanter ved FN at være med til inden udgangen af 1966 at indbringe et resolutionsforslag for sikkerhedsrådet om obligatoriske økonomiske sanktioner mod Rhodesia. – 20. Den britiske Commonwealth-minister Herbert Bowden forhandler med Ian Smith i Salisbury. Efter yderligere samtaler de følgende dage afslutter Bowden besøget 28/9. Han udtaler til pressen, at han kun har ringe håb om en løsning af Rhodesiaproblemet i de nærmeste uger.

18. – Ved valgene i Sverige til landstingene (amtsrådene) og kommunalbestyrelserne i de tre største byer, Stockholm, Göteborg og Malmö, lider socialdemokratiet et alvorligt nederlag. De borgerlige partier, højre, folkepartiet og centerpartiet, der i vid udstrækning går til valg sammen (dette gælder især midterpartierne fp. og cp.) får i alt 2.177.802 (1962: 1.851.752) stemmer og 49,5 (45,7) pct. af de afgivne stemmer, socialdemokraterne 1.858.496 (2.044.976) stemmer og 42,3 (50,5) pct., kommunisterne 283.400 (155.299) stemmer og 6,4 (3,8) pct. Endelig får KDS (Kristen demokratisk samling) 78.940 stemmer og 1,8 pct. af de afgivne stemmer. Ved rigsdagsvalget i 1964 fik KDS, der da (i modsætning til nu) kun opstillede i et begrænset antal kredse, 75.389 stemmer og ligeledes 1,8 pct. af stemmerne. Det samlede antal mandater i landstingene og kommunalbestyrelserne i de tre byer er i forhold til 1962 forøget med 64 til 1753. Heraf får de borgerlige partier 885 (+123), socialdemokrater + kommunister 868 (÷ 59). Valgdeltagelsen er 82,4 mod 81,0 pct. i 1962. Efter valget er der borgerligt flertal i 13 af de 25 landsting mod før valget i 8. Desuden har de borgerlige partier vundet flertallet i Stockholm og Göteborg.

25. – Kenyas vicepræsident Joseph Murumbi (se 1/5), der vil udtræde af regeringen, dementerer oppositionslederen Oginga Odingas påstand om, at Murumbi vil slutte sig til oppositionspartiet Kenya People's Union.

30. – Det tidligere britiske protektorat Bechuanaland bliver republik inden for Commonwealth under navnet Botswana med Sir Seretse Khama som præsident.

DANMARK

Juli 1966

1. – Formanden for den konservative folketingsgruppe Poul Sørensen henstiller til statsminister J. O. Krag, at der rådes bod på folketingets mangelfulde orientering om, hvad der foregår i administrationen; det kan ikke være rimeligt, at de folketingsmedlemmer, der skal udforme lovgivningen, skal være afhængige af en ministers skøn over, hvilke oplysninger der skal stå til deres rådighed. På denne baggrund henstiller den konservative gruppe, at den kommende tjenestemandsundersøgelse vedrørende kontorchef Vagn Jensens forhold (V. J. har under kollegielovens behandling i folketinget uden undervisningsministerens vidende givet nogle af udvalgsmedlemmerne et notat) foregår for åbne døre.

3. – Den konservative folketingsgruppes formand Poul Sørensen udtaler, at hvad enten skatteforhandlingerne ender i forlig eller valg, er det af afgørende betydning, at der står en samlet front over for Socialdemokratiet, og det er mere betydningsfuldt end nogensinde igen at nå frem til et tillidsfuldt samarbejde mellem v. og k. f., som i så mange år var det faste modstykke til Socialdemokratiets politik.

4. – Statsminister J. O. Krag udtaler ved Rebildfesten på USA's uafhængighedsdag, at de seneste udvidelser af krigen i Vietnam har bragt bekymring verden over og erklærer sig enig med premierminister Wilsom (se 29/6). Han tilføjer, at Hanoiregeringens afvisende holdning er den væsentligste grund til, at fredsforhandlingerne ikke allerede er kommet i gang. Statsministeren oplyser, at regeringen overvejer at udnævne en særlig repræsentant med titel af ambassadør til at følge nedrustningsforhandlingerne i Genève, i FN og NATO, og tilføjer, at han finder det rigtigst, at en sådan repræsentant bliver en person med politisk baggrund og samtidig med international erfaring.

5. – Finansminister Grünbaum besvarer et spørgsmål af Poul Møller (k. f.) om muligheden for i næste skatteår at gennemføre varige eller midlertidige bestemmelser, som begrænser beskatningen af indkomststigninger.

7. – Undervisningsminister K. B. Andersen har meddelt præsidenten for Østre Landsret, at han har stillet sagen om det tjenstlige forhør af kontorchef Vagn Jensen, Byggeadministrationen for de højere Læreanstalter, i bero, og anmodet justitsministeren om at nedsætte en ekstraordinær undersøgelsesret i henhold til retsplejelovens § 21, således at undersøgelsen kan foregå for åbne døre.

Landbrugsrådets præsident, folketingsmand Anders Andersen (v.) kræver handling nu i det danske markedsproblem og spørger: hvor er vor Europaminister, som med fingeren på pulsen kan forberede vore forhandlinger om optagelse i Fællesmarkedet?

8. – Smedeforbundets formand Hans Rasmussen udtaler, at afskrivningsreglerne har været med til at skabe den gode beskæftigelse, og at man på dette felt hellere må gå et skridt for langt end et skridt tilbage. Om skattereformen siger han, at man taler om den, som om den vil give mindre skatter, men det modsatte vil blive tilfældet. Han siger også, at han foretrækker erhvervslivets mænd med de sunde tanker frem for alt for mange økonomer.

11. – Folketingsmand Jens P. Jensen (v.) spørger statsministeren, om han til den

kommende folketingssamling vil lade udarbejde en samlet oversigt indeholdende oplysning om lovhjemmel, arbejdsopgave og fastsatte vederlag for offentlige råd, udvalg, nævn, kommissioner, koncessionerede selskaber og andre organer, hvortil er udpeget repræsentanter for folketinget. Spørgsmålet begrundes først og fremmest med, at folketinget i for høj grad tilsidesætter princippet om magtens tredeling ved at lade sig repræsentere i organer med udøvende magt og derved i nogen grad mister evnen til at udøve den kritik af den offentlige administration, som er en af lovgivningsmagtens opgaver.

Formanden for den radikale folketingsgruppe Karl Skytte skriver i Aktuelt, at der ikke er flertal i folketinget for kildeskat med indbygget skattefradragsret, og hvis regeringen vil gøre den form for skat ved kilden til et ultimatum, er der stor chance for valg.

12. – Danmark har i en note til Fællesmarkedets medlemslande og kommissionen anmodet om forholdsregler til sikring af den danske kvægeksport til Fællesmarkedet, navnlig Vesttyskland.

Folketingsmand Frode Jakobsen (s.), der er blevet nævnt som kandidat til en post som nedrustningsambassadør i Genève (se 4/7) erklærer, at han ikke agter at forlade den hjemlige valplads.

13. – Folketingsmand Niels Westerby, l. c., udtaler til Ekstrabladet, at hans parti ikke vil stemme for regeringens kildeskatteforslag i dets nuværende form.

18. – Statsminister J. O. Krag lover at drage omsorg for, at en oversigt som den af Jens P. Jensen ønskede (se 11/7) snarest muligt udarbejdes.

Statsminister J. O. Krag erklærer i et svar til den konservative folketingsgruppe (se 1/7), at han vil søge overvejelserne fremmet, så at folketinget kan blive orienteret om resultatet inden næste folketingsårs begyndelse. Han oplyser videre, at spørgsmålet om flere oplysninger til folketinget i forbindelse med lovforslags fremsættelse og behandling allerede i nogen tid har været til overvejelse.

20. – Statsminister J. O. Krag skriver i Politiken, at han uforandret er af den opfattelse, at Danmark bør have en nedrustningsambassadør (se 4/7). Derimod mener han ikke, at udnævnelsen af en særlig markedsminister (se 7/7), som savner den internationale erfaring og det direkte personkendskab, som udenrigsministeren har, vil være en fordel.

21. – Økonomiminister Ivar Nørgaard har nedsat et udvalg, der skal analysere de problemer, som rejser sig i forbindelse med en økonomisk politik, der har til formål at sikre økonomisk vækst under opretholdelse af et stabilt prisniveau og valutarisk ligevægt. Udvalget består af nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer, professorerne K. E. Bredahl Sørensen og Anders Ølgaard samt departementscheferne Kurt Hansen, Otto Müller og Kjeld Bjerke.

Landbrugsminister Chr. Thomsen udtaler efter forhandlinger med sin vesttyske kollega, at det er hans opfattelse, at Tyskland er indstillet på at hjælpe Danmark gennem de alvorlige problemer, der er opstået omkring den danske kreatureksport.

27. – Venstres markedspolitiske ordfører Per Møller kræver i spørgsmål til statsminister J. O. Krag, at formændene for folketingets udvalgsberettigede partier snarest indkaldes til et møde i anledning af den nyeste udvikling i Fællesmarkedet (se Udlandet 24/7), og at det udenrigspolitiske nævn og folketingets markedsudvalg får adgang til at gennemføre en høring af Danmarks ambassadører ved EEC og EFTA samt i London, Paris, Bonn, Stockholm og Oslo. Endvidere ønsker han, at statsministeren skal tage skridt til at fremskynde udarbejdelsen og offentliggørelsen af det materiale, der er bebudet fra udenrigsministeriet om de erhvervsmæsige problemer i forbindelse med den aktuelle og potentielle markedspolitiske situation.

29. – Reguleringspristallet for juli er opgjort til 118 (117,6) mod 117 (116,9) for april. Stigningen udløser gennem en dyrtidstillægsportion stigning i lønninger og pensioner svarende til ca. 800 mill. kr. årligt.

Arbejdsretten henviser konflikten mellem det nystiftede Chaufførernes Forbund og Esbjerg Taxa til afgørelse ved faglig voldgift. Afskedigelsen af de 19 chauffører, som har givet anledning til sagen, stilles i bero, til afgørelsen i voldgiftssagen foreligger (Chaufførernes Forbund består af chauffører, der er brudt ud af Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund; ifølge dettes overenskomst med Esbjerg Taxa skal chaufførerne være medlemmer af DASF's arbejdsløshedskasse).

30. – Statsminister J. O. Krag lover, at udenrigsministeriets materiale om de erhvervsmæssige problemer i forbindelse med den aktuelle og fremtidige markedspolitiske situation snart vil blive offentliggjort (se 27/7).

31. – Statsminister J. O. Krag udtaler, at man næppe skal vente realistiske forhandlinger om britisk tilnærmelse til Fællesmarkedet hverken i år eller til næste år og erklærer, at dansk enegang til Fællesmarkedet ikke er forsvarlig politik.

August 1966

2. – Regeringen vil imødekomme Venstres ønske om en ambassadørhøring (se 27/7).

3. – Israels udenrigsminister Abba Eban ankommer til København på et 7 dages officielt besøg i Danmark.

5. – Efter at forhandlere for Holland, Tyskland og Danmark på et møde i København har måttet opgive at komme videre i spørgsmålet om delingen af fastlandssoklen i Nordsøen, vil de anbefale regeringerne, at spørgsmålet indbringes for den internationale domstol i Haag.

7. – Ifølge Politiken vil samtalerne mellem Venstre og Det radikale Venstre inden længe blive genoptaget.

9. – På Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds kongres udkaster formanden, Hans Rasmussen, den tanke til diskussion, at man med fordel kan give afkald på pristalssystemet og herigennem måske tilkøbe sig en yderligere arbejdstidsforkortelse og andre forbedringer af overenskomsterne ved de kommende forhandlinger. Han rejser desuden spørgsmålet, om tiden efterhånden er moden til at gå over til mere faste lønformer (månedslønninger).

10. – Indenrigsministeriet har kasseret så mange af underskrifterne på Retsforbundets partianmeldelse, at der kommer til at mangle 577 i det nødvendige antal. Retsforbundet vil forsøge at indsamle det fornødne antal gyldige underskrifter inden 1/9.

12. – Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund indklager Det danske Redningskorps for arbejdsretten med krav om, at de reddere ved korpsets station i Esbjerg, der har meldt sig ud af DASF's arbejdsløshedskasse, afskediges (se 29/7).

13. – Folketingsmand Poul Hansen (s.), forsvarsminister 1956–62 og finansminister 1962–65, afgår ved døden, 53 år gammel.

15. – Rumæniens statsminister Maurer og udenrigsminister Corneliu Manesco m. fl. ankommer til København på en uges officielt besøg i Danmark. Statsminister J. O. Krag fremhæver ved modtagelsen Rumænien som et af de lande, der har bidraget mest til international afspænding. Statsmi-

nister Maurer udtaler, at NATO-pagten og Warszawapagten burde afløses af et bredt europæisk sikkerhedssystem.

16. – Økonominiminister Ivar Nørgaard udtaler, at der, så vidt det kan skønnes, er nogenlunde balance i samfundsøkonomien for øjeblikket. Han tilføjer, at der er et vist pres på byggesektoren i hovedstadsområdet.

Landbrugsrådets præsidium kræver undersøgelse af betingelserne for Danmarks optagelse i Fællesmarkedet og udnævnelse af en europaminister for at sikre den bedst mulige orientering og den nødvendige kontakt allerede i forhandlingsperioden.

18. – I et fællesmøde af det udenrigspolitiske nævn og folketingets »markedsudvalg« besvarer ambassadører spørgsmål fra medlemmerne (se 2/8).

21. – Den konservative folketingsgruppes politiske ordfører Poul Møller opfordrer Venstre til samarbejde om et fælles skattereformforslag.

Formanden for LO Eiler Jensen udtaler, at fagbevægelsen ikke kan indgå overenskomster af længere varighed, hvis dyrtidsreguleringen afskaffes.

22. – Venstres formand Poul Hartling udtaler, at Venstre vil forhandle bl. a. med de konservative om skattepolitikken, men denne forhandling vil først finde sted, når Venstres landsmøde om en måned har vedtaget partiets skattepolitiske linie.

Fhv. fiskeriminister Oluf Pedersen udtaler til Aktuelt, at Retsforbundet ikke er nødvendigt mere.

Rederiet A. P. Møller meddeler, at Dansk Undergrunds Consortiums første Jyllandsboring, »Rønde 1«, indstilles, idet de antrufne svage gasspor har vist sig ikke at være af kommerciel betydning.

23. – Til den nyoprettede stilling som rigsstatistiker, der skal afløse stillingen som departementschef i Det statistiske Departement, udpeges viceudenrigsråd N. V. Skak-Nielsen, indtil 1/8 Danmarks ambassadør ved EFTA i Genève.

24. – De nordiske landes udenrigsministre har på et møde i Aalborg bl. a. drøftet en række af de problemer, der vil blive behandlet på FNs forestående generalforsamling.

Den konservative folketingsgruppes udenrigspolitiske ordfører Poul Møller udtaler, at det kan blive nødvendigt, at de nordiske lande i fællesskab baner sig vej ind i den europæiske helhed, hvis der ikke sker en hurtig bedring af den engelske økonomi og Storbritanniens vilje til at føre an i samlingen af de europæiske kræfter.

25. – Finansudvalget tiltræder en rejse til en række u-lande: Thailand, Indien, Kenya, Tanzania, Ægypten og Tunesien. Udenrigsminister Per Hækkerup leder rejseselskabet, der også omfatter embedsmænd fra udenrigsministeriet.

27. – Rederiet A. P. Møller meddeler om Dansk Undergrunds Consortiums virksomhed, at boreskibet »Glomar IV« har begyndt boring i Nordsøen i den danske sektor af kontinentalsoklen.

Fabrikant Mads Clausen, skaberen af »Danfoss«, er afgået ved døden knap 61 år gl.

30. – Ifl. R. B. har fhv. minister Frode Jakobsen sagt nej til statsministerens tilbud om at overtage en ny post som nedrustningsambassadør i Genève. F. J. udtaler, at han ikke i år vil rejse til New York som formand for den danske FN-delegation, fordi han mener at kunne gøre mest gavn hjemme.

31. – Efter et møde i statsministeriet mellem repræsentanter for regeringen og landbruget udtaler statsminister J. O. Krag, at det er landbrugets opfattelse, at det påføres tab p. gr. af den danske markedspolitik, men regeringen har ikke i sinde at ændre denne politik nu.

Af Dansk Arbejdsgiverforenings statistik fremgår, at lønstigningerne ud over dyrtidsregulering og aftalte forhøjelser – lønglidningen – var mindre i januar kvartal 1966 end i januar kvartal 1965.

September 1966

1. – Danmarks kommunistiske Partis anmeldelse for deltagelse i folketingsvalget er godkendt af indenrigsministeriet.

2. – Statsministeren meddeler, at tronfølgeren, prinsesse Margrethe agter at indgå forlovelse med den 32-årige grev Henri de Laborde de Monpezat, der for tiden gør tjeneste ved den franske ambassade i London.

Udenrigsminister Per Hækkerup oplyser i anledning af et spørgsmål af folketingsmand H. C. Toft (k. f.), at man fra dansk side som led i en bilateral forhandlingsrunde med EFTA-landene vil foreslå afvikling af den britiske told på okse- og kalvekød.

3. – På Socialdemokratiets årsmøde i Odense udtaler statsminister J. O. Krag, at det bliver mere og mere klart, at der ikke er noget andet politisk parti eller nogen anden gruppe af partier, som kan påtage sig regeringsopgaven; efter Poul Hartlings afvisning af Poul Møllers tilbud om en fælles skattepolitik, må VK-politikken anses for død, i hvert fald for en tid. De centrale emner i det kommende folketingsår vil blive forsøget på at gennemføre en virkelig skattereform med kildeskat i centrum og at tage stilling til en udbygning af ATP til en virkelig værdisikret pension for hele befolkningen.

4. – I den resolution, der vedtoges på Socialdemokratiets årsmøde, hedder det bl. a., at Socialdemokratiet er tilhænger af skattefradragsreglens bortfald og helst ser dette standpunkt gennemført ved de kommende forhandlinger.

5. – Danske Dagblades Fællesrepræsentation fremsætter i en henvendelse til statsministeren en række forslag til imødegåelse af bladdøden, herunder udvidet offentlig annoncering, oprettelse af et investeringsfond for pressen og nedsættelse af post- og telextaksterne. Statsminister J. O. Krag lover, at ønskerne vil blive undersøgt i de forskellige ministerier.

6. – Indenrigsministeriet meddeler, at varigheden af den første uddannelse ved civilforsvarskorpset nedsættes med 2 måneder til ca. 10 måneder fra 2/5 1967.

Arbejdsminister Dinesen meddeler, at han snarest vil udarbejde lovforslag om forhøjelse af understøttelserne til de arbejdsløse.

Radiorådet vedtager at forhøje den fælles radio- og TV-licens fra 1-4 1967 med 25 kr. til 210 kr. og radiolicensen alene med 5 kr. til 55 kr.

8. – Finansministeren meddeler, at der i henhold til toldlovens § 3 indføres en antidumpingtold på 1,50 kr. på østtyske fløjtekedler.

11. – I en udtalelse fra De uafhængiges landsmøde i Horsens kræves valg hurtigst muligt, således at den borgerlige liberale regering, der må blive dannet efter et valg, kan tage fat på at genoprette de skader, der er sket under de senere års socialistisk ledede regeringer.

12. – I den fagretlige strid mellem DASF og Det danske Redningskorps i Esbjerg (se 12/8) afsiges en kendelse, hvorefter korpset bør anerkende, at der i personaleoverenskomsten med DASF er tale om en regulær eksklusivbestemmelse m. h. t. det faglige tilhørsforhold.

13. – Undervisningsminister K. B. Andersen har fået regeringens godkendelse af, at der nedsættes et ministerudvalg til at forberede de tekniske foranstaltninger, som regeringen venter iværksat, når dommen i sagen om de islandske håndskrifter er afsagt i højesteret, formentlig i midten af november.

15. – Odense Universitet åbnes officielt af kongen.

19. – Danmarks ambassadør ved EEC-kommissionen i Bruxelles Tyge Dahlgaard har modtaget statsministerens opfordring til at indtræde i regeringen som handelsminister og minister for markedsanliggender. Handelsminister Lars P. Jensen forlader det politiske liv, idet han ventes at blive valgt til formand for Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger efter professor Poul Nyboe Andersen, der genoptager sin virksomhed ved Handelshøjskolen i København. Der vil blive oprettet et særligt sekretariat for markedsproblemer under ledelse af udenrigsråd Jens Christensen med embedsmænd fra udenrigsministeriet og andre ministerier.

Fhv. undervisningsminister K. Helveg Petersen (r. v.) bliver regeringens rådgiver i nedrustningsspørgsmål (se 30/8) med den opgave at følge nedrustningsforhandlingerne i Genève, FN og andre internationale organisationer. Det nye hverv vil ikke medføre, at han forlader posten som formand for planlægningsrådet for de højere uddannelser.

20. – Statsminister J. O. Krag oplyser i en tale til Industrirådets medlemmer, at regeringen har bedt Det økonomiske Råds formandskab, Nationalbanken og Det økonomiske Sekretariat om at udarbejde hver sin redegørelse for den økonomiske stilling, og at regeringen i meget nær fremtid vil give udtryk for sin opfattelse af, hvad en forsvarlig indkomstpolitik vil indebære.

En folketingsdelegation under ledelse af folketingsformand Jul. Bomholt afrejser til Bulgarien på et 6 dages besøg.

21. – Kongen afskediger handelsminister Lars P. Jensen, der den foregående dag er indvalgt i FDB's bestyrelse, og udnævner ambassadør Tyge Dahlgaard til handelsminister og minister for nordiske anliggender samt minister for europæiske markedsanliggender.

Venstres formand Poul Hartling og dets skattelovsordførere Jens Foged og Henry Christensen fremlægger partiets oplæg til en skattereform, som skal behandles på Venstres landsmøde. Det siges, at merværdiafgiften alene kan accepteres som middel til at opnå en virkelig skattereform, og derfor må merværdiafgiftens størrelse fastsættes ud fra ønskerne til en sådan reform. Den 10 pct.'s afgift, der hidtil er opereret med, er ikke tilstrækkelig, hvis Venstres ønsker om forhøjelse af indkomstskattens bundgrænse og forlængelse af proportionalitetsstrækket skal opfyldes.

Formandskabet for Det økonomiske Råd anslår realindkomstforbedringen fra 1966 til 1967 til ca. 3 pct. pr. beskæftiget og er af den opfattelse, at en prisstigning på 3 pct. er det højeste, der er foreneligt med fuld beskæftigelse. Under disse forudsætninger kan den gnstl. pengeindkomst pr. beskæftiget i 1967 højst overstige gennemsnittet for 1966 med 6 pct. Da der videre må regnes med en reguleringstillægsportion i 1967 og en vis fortsat lønglidning, når formandskabet til det resultat, at rammen for aftalemæssige generelle indkomstforbedringer i gennemsnit kun udgør ca. 2 pct. af de gældende lønninger.

23. – I anledning af en udtalelse af økonomiminister Ivar Nørgaard til Associated Press, hvorefter statsminister Krag i begyndelsen af oktober vil foreslå statsminister Tage Erlander, at de skandinaviske lande sammen skal indtræde i Fællesmarkedet, udtaler statsminister Krag, at der ikke er tale om ændring i Danmarks markedspolitik; det er indlysende, at disse spørgsmål vil blive drøftet med Erlander under dennes besøg her i landet, men man skal ikke overdramatisere situationen, og der kan ikke ventes afgørelser under den forestående samtale med Erlander.

Markedsminister Tyge Dahlgaard udtaler til The Times, at Danmark vil give premierminister Wilson en frist på et år til at bestemme, om han virkelig ønsker, at Storbritannien skal tilslutte sig Fællesmarkedet; Danmark kan ikke vedblive at vente på Storbritannien, men ønsker ikke at gå alene, men sammen med Norge og Sverige.

Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelses ønsker ved de forestående overenskomstforhandlinger koncentrerer sig om 3 punkter: 2-årig overenskomst, halvautomatisk pristalsregulering og overenskomstregler til fremme af en bedre udnyttelse af arbejdstiden og produktionsapparatet. I en udtalelse af formanden, fabrikant Svend Heineke, fremhæves regeringens, folketingets og kommunernes medansvar for den økonomiske udvikling; det må i handling vises, at det offentlige ønsker at være neutral i forhold til lønudviklingen på det private arbejdsmarked.

24. – I Strasbourg erklærer den britiske regerings repræsentant, fhv. udenrigsminister P. Gordon Walker, at det ikke er ønskeligt, at enkelte af EFTA-landene slutter sig til Fællesmarkedet før Storbritannien. Det konservative Folkepartis politiske ordfører Poul Møller udtaler samtidig, at de britiske politikere ikke skal være sikre på, at EFTA-landene altid vil være i deres konvoj; i Danmark er der mange, som nu foretrækker at undersøge mulighederne for et fælles nordisk initiativ.

Statsministeriet har udsendt et cirkulære om, hvorledes bemærkningerne til lovforslag, der fremsættes i folketinget, bør udformes. De skal bl. a. indeholde et skøn over de statsfinansielle konsekvenser af gennemførelsen. Reglerne skal træde i kraft 1/1 1967.

Venstres formand Poul Hartling udtaler på Venstres landsmøde i Odense, at et samvirke mellem v., k. f. og r. v. vil være en forudsætning for, at der kan dannes en liberal regering; ethvert liberalt samarbejdsinitiativ må ses på denne baggrund.

Partiet Venstres sekretær, redaktør Kurt Sørensen, oplyser, at medlemstallet i det forløbne år er formindsket med 9000 til 168.500. Som årsag anføres den største kontingentforhøjelse i partiets historie, og det tilføjes, at Venstre trods tilbagegangen er Danmarks stærkest organiserede parti.

25. – Venstres landsmøde går i en resolution ind for, at Danmark bør tage initiativ til den europæiske markedsdelings ophør ved selv at søge tilslutning til Fællesmarkedet og ikke vente, til situationen er moden i de andre EFTA-lande.

I en udtalelse fra Retsforbundets landsmøde advares mod et lukket europæisk marked og fremsættes ønske om en skattereform, der flytter skattebyrden fra de arbejdsskabte indtægter over på de inflationsfremmende grundværdistigninger. På landsmødet vedtages et idéprogram og et arbejdsprogram, og gårdejer Kr. Kristensen genvælges som partiets formand.

Liberalt Centrums hovedbestyrelse opfordrer de 4 gamle partier, der har ansvaret for boligforliget, til at standse lejevurderingen og i stedet for foretage en tilpasning af lejen med udgangspunkt i den nuværende leje.

Fhv. handelsminister Baunsgaard (r. v.) foreslår i Fyns Tidende, at opmærksomheden rettes mod skattesystemets værste skavanker som f. eks. den meget kraftige beskatning af indtægtsstigninger.

27. – Statsminister J. O. Krag erklærer i Europarådet, at Danmarks isolerede optagelse i Fællesmarkedet ikke vil løse de danske problemer, men han vil i oktober drøfte spørgsmålet om et nordisk initiativ over for Fællesmarkedet med den svenske statsminister, og sagen bør tages op mellem alle de nordiske lande i Nordisk Råds næste session.

Industrirådets formand, direktør N. Arnth-Jensen, udtaler på de jyske husmænds sendemandsmøde, at en isoleret dansk tilslutning til EEC i øjeblikket er en urealistisk tanke, men en fællesskandinavisk indmeldelse ville være vejen til et Europa med frihandel.

Pristalsnævnet vil anbefale, at det kvartårlige reguleringspristal beregnes på grundlag af månedlige prisoplysninger og ikke som hidtil på grundlag af prisoplysninger i den første uge af månederne januar, april, juli og oktober.

Dansk Undergrunds Consortiums bore-

skib har afsluttet sin første boring i Nordsøen. Der er konstateret tegn på naturgas og meget svage spor af olie, hvis betydning endnu ikke kan afgøres.

28. – Formanden for LO Eiler Jensen udtaler til Aktuelt, at Det økonomiske Råd og dets formandskab har udspillet sin rolle, fordi formandsskabet synes at betragte det som sin hovedopgave at fremføre alle de bekymringer, der er mulighed for at fremføre netop forud for overenskomstforhandlingerne.

29. – Udenrigsminister Per Hækkerup erklærer på FNs generalforsamling, at Danmark vil stille mandskab til rådighed for en international kontrol i tilfælde af evakuering af alle udenlandske styrker i Vietnam.

Statsministeriet offentliggør en fortegnelse over folketingsmedlemmers offentlige hverv. Fortegnelsen omfatter 1) offentlige råd, udvalg m. m., hvor folketingsmedlemmer er valgt til at repræsentere folketinget, 2) hverv i offentlige udvalg, råd m. m., hvori der sidder folketingsmedlemmer, uden at de er udpeget som repræsentanter for folketinget, og 3) ikke-permanente kommissioner, udvalg og nævn, hvor folketingsmedlemmer har sæde. I de tilfælde, hvor der gives honorar, er dettes størrelse pr. 1/9 angivet. Folketingsmand Jens P. Jensen (v.), der har taget initiativet til udarbejdelsen af fortegnelsen (se 11/7) udtaler, at det afgørende er, om der, ved at folketinget lader sig repræsentere i udvalg, råd og nævn, sker en sammenblanding af lovgivende og udøvende magt.

30. – I en artikel i Ingeniørens Ugeblad af Tyge Dahlgaard (skrevet før hans udnævnelse til markedsminister) hævder han, at det nordiske samarbejde aldrig har vist sig brugeligt som løftestang for indflydelse i Europa; efter hans opfattelse er hverken et samlet skandinavisk initiativ om medlemskab eller dansk indtræden i EEC før Storbritannien realisabel.

Landbrugsrådets vicepræsident, Slagteriernes formand Johs. Dons Christensen udtaler, at han ikke tør tænke på, hvad der kan ske med den danske baconeksport i tilfælde af isoleret dansk tilslutning til Fællesmarkedet.